

נספח מונחים נפוצים בהקשר של מגפת הקורונה

עם התפרצות מגפת הקורונה, אנו חשופים למגוון רחב של ביטויים ומושגים שחלקם אינם מוכרים לנו. כדי להבין מונחים הרלוונטיים בזמן המשבר הבריאותי הנוכחי ריכזנו עבורכם את מונחי המפתח, הקשורים למחלת הקורונה (covid-19). אנו נמשיך לעדכן את מילון המונחים לפי הצורך ככל שהמצב יתפתח.

אוכלוסייה בסיכון

אוכלוסייה שנמצאת בסיכון גבוה יותר להיפגע ממחלת הקורונה (covid-19) היא אנשים מעל גיל 60 ואנשים שסובלים מבעיות בריאותיות קודמות: במחלות לב וכלי דם, חולי סוכרת, אנשים הלוקים במחלה נשימתית כרונית ויתר לחץ דם.

אפחות

אמצעים שננקטים כדי להאט את התפשטות המחלה וקצב ההדבקה ולמתן את התוצאות השליליות של האירוע.

תכליתן של פעולות אלו הוא לשפר את הסיכוי לתת מענה לחולים וכן "למשוך זמן" בתקווה שיימצא חיסון או תרופה וישתפר הידע על אודות המחלה ודרכי ריפוייה.

אמצעי איפחות הנפוצים הנמצאים בשימוש היום הם: הסגר, בידוד והתרחקות חברתית, צמצום התקהלויות, שמירה על כללי היגיינה (שטיפת ידיים) ועוד.

אסימפטומטי << ראה ערך תסמינים

אפידמיולוגיה << ראה ערך חקירה אפידמיולוגית

אקספוננציאלי << ראה ערך גידול מעריכי

בידוד

אמצעי למניעה וצמצום התפשטות מחלה והדבקה של אנשים בריאים, באמצעות הפרדה מוחלטת של אדם מהסביבה ומאנשים אחרים.

בידוד חולה הוא הפרדה של אדם הסובל ממחלה מדבקת, מהסביבה ומאנשים בריאים למניעת הדבקתם. בעוד אוכלוסייה בסיכון מבודדת מהסביבה על מנת להקטין את ההסתברות להדבקתם במחלה.

בהקשר של מגפת הקורונה (covid-19) כיום משתמשים במילה 'בידוד' גם במשמעות של 'הסגר'. אנשים שאינם חולים, אך יש **חשש כי נחשפו לנגיף** ועלולים לפתח את המחלה, נדרשים להיכנס ל"בידוד" למשך 14 ימים. כל אדם

ששהה ליד חולה מאומת או אנשים שחזרו מחו"ל נדרשים להיות ב"בידוד". על פי הנחיות משרד הבריאות, ברגע שמישהו היה מבודד במשך 14 יום ולא חלה, הוא או היא לא נחשבים כסיכון עבור אנשים אחרים. הבידוד יכול להיות בבית (**בידוד ביתי**) או במקום ריכוזי שהוגדר על ידי המדינה. הבידוד יכול להיות מרצון (**בידוד עצמאי**) או בכפייה באשפוז.

גידול מעריכי (גידול אקספוננציאלי)

כמות המקרים החדשים של המחלה, מכפיל את עצמו. זהו גידול מהיר מאוד בו מספר מקרי הזיהום גדל בהתמדה אך במהירות. לדוגמה, ביום הראשון יהיה חולה אחד. למחרת יהיו שני מקרים, בים השלישי ארבעה מקרים, ביום הרביעי שמונה מקרים וכן הלאה.

דגירה

תקופת הדגירה היא משך הזמן מרגע החשיפה לנגיף ועד הופעת התסמינים של המחלה, במידה ומתפתחים תסמינים. משך הדגירה הוא משך הזמן בו צריך לבדד אדם החשוד בחשיפה לנגיף, כדי למנוע את התפשטות המגיפה. זמן הדגירה הממוצע לנגיף הקורונה (COVID-19) הוא 2-14 כאשר ברוב המקרים התסמינים מופיעים כחמישה ימים לאחר ההדבקה.

דרכי הידבקות בנגיף

ישנן מספר דרכים שונות להידבק בנגיף. התפשטות בין **אדם לאדם** פירושה שהנגיף הועבר עקב מגע הדוק בין אנשים, בין אם האינטראקציה כרוכה במגע פיזי ממשי או סתם שיעול או התעטשות בטווחים קרובים. הנגיף מופרש מדרכי הנשימה של אדם חולה - בעיקר בעת עיטוש או שיעול - והטיפות הניתזות יכולות להישאף על ידי אנשים אחרים או לנחות על משטחים. אנשים אשר זמן קצר לאחר מכן ישאפו את הטיפות או יגעו במשטחים אלה - ובהמשך יגעו בפה, באף או בעיניים של עצמם, עלולים להידבק.

הדבקה קהילתית (התפשטות קהילתית)

התפשטות של מחלה באזור מסוים, שבה המקור לזיהום אינו ידוע, אצל אנשים שלא היה להם קשר ידוע עם אדם חולה או שחזרו מחו"ל. מקורות רבים למחלת הקורונה (COVID-19) נובעים מחשיפה למטייל חוזר שנדבק או לאדם לו היה קשר קרוב עם חולה מאומת.

הסגר

השמת אנשים, משפחות או אזורים גיאוגרפיים שלמים בהפרדה ובבידוד משאר הציבור, עד לבירור מצבם (לסגור בעיר, בביתם, בחדר בביתם), אולם ניתן לנוע בתוך תחומי הסגר. ההסגר יכול להיות מרצון או מחייב, תלוי במצב. הסגר נועד על מנת להגביל תנועה ולמנוע את התפשטות המחלה. אנשים שאינם חולים, אך יש **חשש כי נחשפו לנגיף** ועלולים לפתח את המחלה, נדרשים להיכנס להסגר למשך תקופת הדגירה של המחלה (14 ימים). כל אדם ששהה ליד חולה מאומת או אנשים שחזרו מחו"ל נדרשים להיות בהסגר.

התפרצות

שיעור גבוה מהרגיל להופעת מחלה. עלייה פתאומית בשכיחות המחלה, המוגבלת לרוב לאזור אחד או לקבוצת אנשים. כשיש מספיק התפרצויות, במקומות שמעבר למקום ההתחלתי התופעה נקראת מגיפה.

וירוס הקורונה << ראה ערך נגיף הקורונה

חקירה אפידמיולוגית

זיהוי אנשים אשר יתכן ובאו במגע עם אנשים שחלו. תהליך ניטור הכולל זיהוי של כל האנשים שאדם חולה היה איתם בקשר לאחרונה. חקירה שנועדה להתחקות אחר מהלך התפרצות מגפה ברמת הפרט.

חסינות

חסינות היא המצב של להיות חסין מפני ("מוגן מפני מחלה"), התנאי המאפשר עמידות טבעית או נרכשת למחלות. לבני אדם אין חסינות כרגע לנגיף הקורונה COVID-19.

חסינות עדר

החסינות בקבוצה של אנשים כאשר אחוז גבוה מאוד של אנשים חוסנו או שנחשפו בעבר לזיהום.

מגה-מפיץ

אדם שנדבק בנגיף, המדביק מספר גדול במיוחד של אנשים. המונח שימש לראשונה במהלך מגפת ה-SARS כדי לתאר אדם אחד שהעביר את הנגיף לפחות לשמונה אנשים. יחס ההדבקה ל-SARS עמד על 1:3. יחס ההדבקה לנגיף הקורונה (COVID-19) הוא 1:2.2.

מגיפה מקומית

מגיפה היא התפרצות גדולה של מחלה בפרק זמן קצר. עלייה פתאומית במספר מקרי המחלה באזור גיאוגרפי מסוים, מעבר למספר שרשויות הבריאות מצפות בדרך כלל. מגיפות מתרחשות לעיתים קרובות כשמופיעה מחלה חדשה או אם קורה משהו שגורם לאנשים להיות פחות חסינים מפני מחלה.

מגיפה כלל עולמית

התפשטות עולמית המשתרעת על פני מדינות רבות או מספר יבשות של מחלה חדשה הפוגעת במספר גדול של אנשים.
ב- 11 במרץ הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפשטות הנגיף קורונה (covid-19) כמגיפה עולמית.

משטחים את העקומה

אמצעים, פעולות, התערבויות והגבלות שנועדו להאט את התפשטות הנגיף כך שלא יהיה קצב גדול של מקרים חדשים בפרק זמן קצר. הכוונה היא לשמור על מספר מקרים הניתנים לניהול, כך שמערכות הבריאות לא יקרסו.

הבידוד עובד

השפעת אמצעי בריאות הציבור - בידוד, היגיינה אישית ומניעת התקהלויות - על התפשטות המחלה*

- Re גבוה - ללא בידוד וריחוק חברתי
- Re נמוך - שמירה על בידוד וריחוק חברתי
- ספיקה מירבית של מערכת הבריאות למתן טיפול מיטבי לחולים הקשים

הנוסחה שקובעת את מקדם התפשטות:
 $Re = c$ מספר המגעים ליום
 $\times p$ סיכון להדבקה במגע
 $\times d$ משך התקופה המדבקת

*בהתבסס על ידע אפידמיולוגי שנצבר ממנפות קודמות

העקומה מייצגת את מספר המקרים לאורך זמן, ושטוח העקומה פירושו למנוע גל גדול של מקרים חדשים בפרק זמן קצר מאוד.

נגיף הקורונה

נגיפי הקורונה הם משפחה גדולה של נגיפים (וירוסים) הגורמים למגוון של מחלות שנעים בין הצטננות למחלות קשות יותר. נגיפים אלו משפיעים בדרך כלל על מערכת הנשימה והתסמינים כוללים לעתים קרובות חום, שיעול, קוצר נשימה וקשיי נשימה. במקרים חמורים יותר, זיהום יכול לגרום לדלקת ריאות, תסמונת נשימה חריפה קשה, אי ספיקת כליות ואפילו מוות.

מבין כל נגיפי קורונה אשר גורמים למחלה בבני אדם, נגיף ה-SARS אשר גרם למחלה קשה בשנים 2003/4, הוא הדומה ביותר לנגיף קורונה החדש מבחינת הרכבו הגנטי. השם הרשמי לנגיף הנוכחי הוא : SARS-CoV-2, ולמחלה שהוא גורם: COVID-19.

סימפטומטי << ראה ערך תסמינים

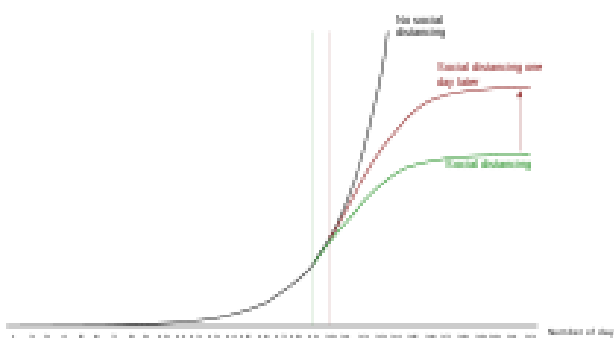
עוצר

עוצר הוא הוראתו של גוף בעל סמכות על שטח מסוים אשר אוסרת על תנועת אנשים ברחובות. העוצר יכול לחול במשך שעות אחדות של היממה בלבד, או באופן רצוף.

ריחוק חברתי

אמצעים הננקטים בכדי להפחית את התפשטות המחלה על ידי צמצום הקשר של האנשים זה עם זה (להגדיל את המרחק הפיזי בין אנשים) דוגמאות לכך כוללות סגירת בתי ספר, לימוד מרחוק, עבודה מהבית, ביטול של התכנסויות המוניות וצמצום מספר המפגשים הציבוריים הגדולים, שמירה על מרחק של 2 מטר בין אנשים במידת האפשר, הימנעות משימוש בתחבורה ציבורית, ביצוע קניות במשלוח ועוד. מדיניות של ריחוק חברתי עלולה לגרום לבדידות, תפוקה מופחתת ואובדן יתרונות אחרים הקשורים להידודיות (אינטראקציה) בין אנשים.

גרף המציג את התפשטות מחלה, הקו הירוק מתאר תרחיש בו יש ריחוק חברתי, הקו האדום מתאר מצב בו ריחוק חברתי מתחיל יום אחד מאוחר יותר, והקו השחור מציג מצב ללא ריחוק חברתי כלל.

שיעור התמותה

שיעור התמותה הוא מספר מקרי המוות מתוך המספר הכולל של החולים המאומתים.

תבהלה או בהלה

פחד התוקף המונים, לעיתים ללא סיבה של ממש ולעיתים בעקבות דבר מה מזעזע.

תסמינים

תסמיני מחלת הקורונה (covid-19) הם: חום גוף העולה על 38 מעלות צלזיוס, שיעול או קושי בנשימה.

הערכות גורמי בריאות הציבור כי **מחלה קלה** של הקורונה (covid-19) נעה בין שבוע לשלושה שבועות. **ומחלה קשה** של הקורונה (covid-19) יכולה להימשך עד כשמונה שבועות.

אדם **סימפטומטי** הוא אדם המציג תסמינים של המחלה. אדם **אסימפטומטי** הוא אדם אשר לא מציג תסמינים של המחלה. רק בגלל שאדם אינו סימפטומטי, אין פירושו שהוא לא נדבק במחלת הקורונה (covid-19). הערכות גורמי בריאות הציבור היא כי תקופת הדגירה של נגיף הקורונה (covid-19) הוא עד 14 ימים. בתקופה זו אדם יכול להיות ללא תסמינים.

תחלואה (שיעור התחלואה)

שיעור התחלואה מדד לכמות האנשים החולים במחלה יחסית לכלל האוכלוסייה.

תמותה (שיעור התמותה)

שיעור התמותה הוא מדד לכמות האנשים שמתו בגלל מחלה, ביחס למספר החולים באוכלוסייה הכללית במדינה או בעולם.

תקנות לשעת חירום (תקנ"שים)

תקנות שעת חירום הן חקיקת משנה שאינה מצריכה את אישור הכנסת, שבהתאם לחוק יסוד: הממשלה. ממשלת ישראל רשאית להתקין במצב חירום כדי להגן על המדינה, על ביטחון הציבור ועל קיום האספקה והשירותים החיוניים. תוקפן של תקנות שעת חירום הוא כפי שנקבע בהן ולא יעלה על שלושה חודשים.

מקורות

אתר CTV News:

Jackie Dunham CTVNews.ca Staff Writer. *COVID-19: Key words to know, from Asymptomatic to Zoonotic.*

Published Friday, March 13, 2020 11:24AM EDT Last Updated Saturday, March 14, 2020 9:18AM EDT

<https://www.ctvnews.ca/health/coronavirus/covid-19-key-words-to-know-from-asymptomatic-to-zoonotic-1.4851745>

אתר Dictionary.com:

John Kelly, Senior Research Editor at Dictionary.com. *Coronavirus: The Words You Need To Understand the News*

[/https://www.dictionary.com/e/coronavirus-words](https://www.dictionary.com/e/coronavirus-words)

אתר האקדמיה ללשון העברית:

<https://hebrew-academy.org.il/2020/03/08/%d7%94%d7%a2%d7%91%d7%a8%d7%99%d7%aa-%d7%95%d7%94%d7%a0%d7%92%d7%99%d7%a3-%d7%a7%d7%95%d7%a8%d7%95%d7%a0%d7%94/>

אתר TIME:

Katy Steinmetz. *Coronavirus: A Glossary of Terms to Help You Understand the Unfolding Crisis.* March 11, 2020

<https://time.com/5798684/coronavirus-glossary-definitions/?amp=true>

אתר npr:

Malaka Gharib & Natalie Jacewicz. *Must-Know Vocab For COVID-19: From Droplets To Zoonotic.* January 28, 2020, 5:05 PM ET.

<https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2020/01/28/800142530/must-know-vocab-for-wuhan-coronavirus-from-droplets-to-zoonotic>

אתר הניו-יורק טיימס:

Jenny Gross and Mariel Padilla. *From Flattening the Curve to Pandemic: A Coronavirus Glossary.* March 18, 2020

<https://www.nytimes.com/article/coronavirus-terms-glossary.html>

אתר cnn :

AJ Willingham. *Pandemic, COVID-19 and all the coronavirus terms you need to know*. Updated 5:19 PM EDT, Wed March 11, 2020

<https://amp.cnn.com/cnn/2020/03/05/us/coronavirus-definitions-terms-glossary-trnd/index.html>

אתר RTE :

Covid-19 terminology: From containment to mitigation. Updated / Friday, 13 Mar 2020 12:34

<https://www.rte.ie/amp/1121884/>

אתר kunc :

Rae Ellen Bichella. *Quick Glossary Of Coronavirus Terms*. MAR 12, 2020

<https://www.kunc.org/post/quick-glossary-coronavirus-terms#stream/0>

אתר משרד הבריאות:

[/https://govextra.gov.il/ministry-of-health/corona/corona-virus](https://govextra.gov.il/ministry-of-health/corona/corona-virus)